

Pfv.IV.22.031/2012/6.szám

A Kúria a dr. Litresits András Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Litresits András ügyvéd) által képviselt felperesnek a .. alperes ellen biztosítási szolgáltatás teljesítése iránt a Fővárosi Bíróságon 19.G.41.390/2010. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.22.259/2011/10. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 24. sorszámu felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 2.000.000 (kettőmillió) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a .. felperesi jogelőd a .. bankügynökeként több telephelyen folytatott záloghitelezési tevékenységet. A felperesi jogelőd az alperesnél kötött betöréses lopás és rablás eseteire is kiterjedő vagyonszolgáltatást. Az alperes az értéktárolókban elhelyezett értéktárgyak után a kockázatot telephelyenként 20.000.000 forint erejéig vállalta. A biztosított a biztosítási szerződésből eredő jövőbeli szolgáltatási összegekre vonatkozó követelését a .. engedményezte.

2007. július 5-én, a hajnali órákban a biztosított törvényes képviselője, a .. szám alatti lakásából észlelte, hogy a lakás alatt található zálogház riasztója megszólalt. Ezt követően lement és az üzlet ajtaját kinyitotta, hogy ellenőrizze, behatoltak-e oda idegenek vagy sem. A helyszínre érkezett a távfelügyeletet ellátó

vagyonvédelmi cég biztonsági őre is. Az őrt a biztosított képviselője elküldte azzal, hogy vakriasztás történt. Miután a .. képviselője visszaindult, hogy a zálogházat bezárja, egy ismeretlen elkövető őt az üzlethelyiségbe belökte, majd az arany ékszerek átadására kényszerítette. A nyomozó hatóság a jelentős értékre, fegyveresen elkövetett rablás bűntettének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettesrel szemben folytatott nyomozást megszüntette azzal, hogy az elkövető kiléte a nyomozás során nem vált megállapíthatóvá. Az alperes a biztosított igényét azzal utasította el, hogy a rablás általa leírt módon való megtörténtét nem látja igazoltnak, illetve a kárt a biztosított jogi személy vezetője jogellenesen, súlyosan gondatlan magatartásával maga okozta. A .. az alperes elleni követelését a biztosítottra engedményezte.

A biztosított állította, hogy 707 darab különféle ékszert zsákmányolt tőle az elkövető, 23.386.000 forint értékben. A felperes keresetében a biztosítási szerződésben meghatározott maximális összeg, azaz 20.000.000 forint és annak törvényes kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta: a rablás nem a törvényes képviselő által előadott módon történt. A vakriasztást követően a képviselő mindössze 12 másodperc elteltével az üzlet biztonsági kamerájának a látószögébe került, ami az éjszakai körülményekre figyelemmel képtelenség. A nyitott ablaknál alvó szomszédok közül senki sem hallotta működni a riasztó hangjelzését, a rabló pedig egy olyan helyiségbe zárta be a képviselőt, amely könnyedén nyitható volt és a mobil telefonját is a törvényes képviselőnél hagyta. Az alperes előadta: a biztosított törvényes képviselője a poligráfos vizsgálat során megtévesztő válaszokat adott, nem mondott igazat, amikor arra a kérdésre válaszolt, hogy kirabolták-e, megbízott-e valakit, hogy eljuttassa a rablást, illetve, hogy tudja-e, hogy ki rabolta ki. A megtartott orvosi vizsgálat nem igazolta a képviselő azon előadását, hogy őt gázspray-vel lefújták volna. Az alperes előadta azt is: a zálogcédulával jegyzett ékszerek tulajdonosainak 75 %-a nem jelentkezett a rablás után, annak ellenére, hogy viszonylag nagy értékű ékszerekről volt szó. Az alperes részéről azt is előadták: a törvényes képviselő súlyosan gondatlan magatartása miatt a szolgáltatás alól mentesülnek. Ilyen magatartásnak minősítette azt, hogy az üzlet kulcsaival együtt a képviselő magával vitte a rablás helyszínére az ékszerek tárolására szolgáló szekrények kulcsát is. A riasztást követően a biztonsági őr bevétele nélkül, egyedül ment be az üzlethelyiségbe és annak visszazárását megelőzően az őrt elküldte. Nem zárta be maga mögött az ajtót, amíg a riasztó rendszert élesítette. Külön észrevételezte az alperes, hogy a felperesi jogelőd képviselője a legnagyobb értéket tartalmazó páncélszekrényt nyitotta ki az elkövetőnek. Előadta: a felperes nem bizonyította, hogy milyen ékszereket tulajdonítottak el a zálogházból, mert az általa

készített leltár nem alkalmas a kár pontos összegének a megállapítására, az azt tartalmazó irat bizonyító erővel nem rendelkezik.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az ítélet indokolásában kifejtette: a felperes az általa készített kimutatáson túl, bírói felhívás ellenére nem ajánlott fel bizonyítást arra nézve, hogy a rablás alkalmával milyen értéktárgyakat vittek el tőle. Nem bizonyította ezért a kár tényét, illetve mértékét, ami a biztosítási esemény egyik fogalmi eleme. Megállapította: a kár tényének és mértékének tisztázatlansága okán az alperes nem kötelezhető szolgáltatásának teljesítésére. Ehhez képest szükségtelennek ítélte meg a jogalap körében foganatosított bizonyítási cselekmények értékelését és az arról való állásfoglalást, hogy az események a felperes által megadott módon megtörténhettek-e. Ugyancsak szükségtelennek ítélte meg a kimentési okok vizsgálatát is. Az első fokú ítélet kihirdetését követően a .. az alperessel szembeni követelését a felperesre engedményezte, aki a jogelőd fellebbezését változatlan tartalommal fenntartotta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítéletet teljes egészében helybenhagyta. A felperes jogelődje az alperessel kötött Ptk. 536. § (1) bekezdésében és 548. §-ában meghatározott vagyonbiztosítási szerződés teljesítését kérte az alperestől. A jogerős ítélet megállapította: az alperes a biztosítási esemény hiányára, mentesülésére, végső soron a kár bizonyíthatatlanságára hivatkozással kérte a kereset elutasítását. A másodfokú ítélet az első fokú ítélet helyes indokaira utalással hagyta helyben az első fokú ítéletet. A Pp. 3. § (3) bekezdésére utalással kifejtette a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat, illetve azon rendelkezéseket, amely a bizonyítás elmulasztásának jogkövetkezményeit tartalmazta. A jogerős ítélet megállapította: az alperes a perben nem az ékszerek felperes által megjelölt értékét, hanem azt a tényt vitatta, hogy azok a biztosítási esemény idején egyáltalán a felperes birtokában álltak és a rablás következtében onnan kikerültek. Az elsőfokú bíróság a per első tárgyalásán felhívta a felperes figyelmét arra, hogy neki kell bizonyítania - egyebek mellett - azt is, hogy milyen értéktárgyakat tulajdonítottak el tőle, illetve, hogy a megjelölt összegű kára keletkezett a biztosítási esemény következtében. Felhívta a felperest arra, hogy a megadott határidő alatt csatoljon az eltulajdonított értéktárgyra nézve kimutatást és terjessze elő azok meglétére, valódiságára vonatkozó bizonyítékait. A felperes a felhívásra azt a keresetlevélhez már mellékelte számítógépes táblázatot csatolta, amelyeket az ékszerekről maga készített. Ezt követően az elsőfokú bíróság a következő tárgyaláson ismételten felhívta a feleket további bizonyítékaik előterjesztésére azzal a figyelmeztetéssel, hogy ilyenek hiányában a következő tárgyaláson a rendelkezésre álló adatok alapján hoz határozatot. Az ékszerekkel

kapcsolatosan további bizonyíték, illetve indítvány a felperes részéről nem érkezett. Ezt követően hozta meg az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítéletét.

A jogerős ítélet arra az álláspontja helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróság eljárása, az általa a felperesnek adott tájékoztatás tartalma a jogszabálynak megfelelt. A felperes tudomással bírt arról, hogy a keresete sikeréhez milyen tényeket kell bizonyítania, az összecszerűség bizonyítása a jogalap igazolásától függetlenül őt terheli. Meghatározták a bizonyítási kötelezettség teljesítésére vonatkozó határidőt és közölték a bizonyítás eredménytelenségére vonatkozó jogkövetkezményeket is. Ezt követően a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, ezért a bizonyítás sikertelenségét az elsőfokú bíróság megalapozottan értékelte a felperes terhére.

A jogerős ítélet a kár bekövetkezése és összecszerűsége tekintetében rendelkezésre álló bizonyítékokat külön is értékelte. Megállapította: a rendőrségi nyomozás során is csak a felperes táblázata, illetve további nyilatkozatai álltak a hatóság rendelkezésére. A zálogjegyekkel kapcsolatos számítógépes nyilvántartás adatai, illetve a zálogjegyek birtokosainak a tanúvallomása alapján csak részben vált igazolttá, hogy a káreseményt megelőzően a zálogházban milyen ékszereket helyeztek el, illetve, hogy egyes zálogjegyek birtokosait a felperes a rablást követően részben kártalanította. A büntetőeljárás során sem támasztotta alá semmilyen bizonyíték azt, hogy a páncélszekrényből mely zálogjegyek alapján elhelyezett és mennyi ékszert tulajdonítottak el. Nem nyert bizonyítást, hogy az elkövető által kivett három tárolóedénynek mi volt a pontos tartalma, illetve, hogy a rablást követően a zálogházban milyen értékek maradtak. Erre nézve a perben kihallgatott tanúk sem tudtak vallomást tenni. Ez a hiányosság a jogerős ítélet szerint alapvetően a felperes nyilvántartásának a hiányosságából ered, ennek következményét pedig a perben a felperesnek kellett viselnie.

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet megállapította: helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a biztosítási esemény és az alperes mentesülése érdekében hivatkozott körülmények értékelése nélkül hozott határozatot. Álláspontja szerint az eltulajdonított érték igazolásának hiányában, ezek vizsgálata esetén sem lett volna a felperesre kedvezőbb határozat hozható.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelemnek helyt adó ítélet meghozatalát. A kár összegét ezúttal 23.460.000 forintban határozta meg. Másodlagosan kérte az első- és másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezését és az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, továbbá perköltséget igényelt. Előadta: az eljárás

bíróságok a bizonyítékokat iratellenesen és okszerűtlenül értékelték. Az elsőfokú bíróság nem tett eleget kötelezettségének a bizonyítási teherről való tájékoztatás körében. Ebben a körben kiemelten hivatkozott az 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény tartalmára. A felülvizsgálati kérelemben a felperes előadta azt is: a bírói gyakorlat a benyújtott táblázatot kellő súllyal rendelkező bizonyítéknak értékeli. Az eljáró bíróságok nem adtak arra nézve tájékoztatást, hogy ezen túlmenően milyen bizonyítékot kellett volna becsatolni. A felperes álláspontja szerint nem kapott egyediesített és folyamatos tájékoztatást a bíróságtól arra, hogy mit fogadott volna el megfelelő bizonyítéknak. A felülvizsgálati kérelemben a felperes előadta: a büntetőeljárás során az eljáró rendőri szervek egyáltalán nem utaltak arra, hogy a felperest (jogelődjét) bármilyen felelősség terhelné, akár csak olyan szintig, amely kármegosztást indokolna. Külön utalt arra, hogy az alperesi kárszakértő, sőt maga az alperes sem vitatta a per előtti időszakban a kárigény összecszerűségét. A bizonyítékokat az alperes átvette, de nem adta vissza még a zálogjegyeket sem. Előadta: a kár alapvetően a perbeli zálogházat finanszírozó .. keletkezett, aki folyamatosan nyilvántartotta a zálogházi követeléseket, azokról folyamatosan pénzügyi adatokat kell közölni az illetékes hatóságoknak. A felperes előadta, hogy erre nézve csatolta a .. engedményezési igazolását is. A felülvizsgálati kérelemben szerepelt az is, hogy az alperes nem bizonyította a felperes súlyos gondatlanságát. Az eljáró bíróságok nem adták indokát, hogy miért nem tulajdonítottak jelentőséget annak a körülménynek, hogy az alperes 2011. január 25-ig nem vitatta a részére peren kívül átadott zálogjegyek tartalmát, annak összegét is beleértve, hiszen a zálogjegyek összecszerűen tartalmazzák a .. követeléseinek összegét is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Megerősítette azon álláspontját, hogy a felperes a bíróság felhívásai és tájékoztatásai ellenére sem tett eleget bizonyítási kötelezettségének.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 536. § (1) bekezdése értelmében biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően, bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát. A (2) bekezdés a) pontja értelmében biztosítási esemény lehet különösen a szerződésben megállapított károsító esemény. Az 548. § értelmében vagyonbiztosítási szerződést csak az köthet, aki a vagyontárgy megóvásában érdekelt, vagy aki a szerződést érdekelt személy javára köti meg. A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó

felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ehhez képest a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy iratellenes vagy okszerűtlen volt az eljárás bíróságok mérlegelése, a bizonyítandó tényekről, körülményekről a felperes megkapta-e a megfelelő tájékoztatást, illetve helyesen alkalmazták-e a bíróságok a bizonyítási kötelezettség nem teljesítésének jogkövetkezményét, amikor elutasították a felperesi keresetet.

A Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége, a törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. A 4. § (1) bekezdése értelmében a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Ebben a vonatkozásban helytállóan állapították meg a bíróságok, hogy a kár bekövetkezésének tényét és a kár mértékét egyaránt az igényt érvényesítő felperes köteles bizonyítani.

A felperes nyomatékkaival hivatkozott az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményre, amely a tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó Pp. szabályok alkalmazásának egyes kérdéseiről szólt. Különösen hivatkozott annak 4. pontjára, amely szerint a tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljes körűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie. Kiemelte azt is, hogy a 3. pont értelmében a tájékoztatásnak folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz.

A jelen esetben az elsőfokú bíróság éppen a PK véleményben foglalt kívánalmaknak megfelelően végzésben, elkülönítetten hívta fel a felperest arra, hogy csatolja be a káreseményben eltulajdonított értéktárgyakra vonatkozó kimutatást, valamint az értéktárgyak meglétére, valódiságára vonatkozó bizonyítékait. A felperes a felhívásnak csak annyiban tett eleget, hogy az általa kibocsátott zálogjegyek alapján kimutatást készített. Az alperes előadta: a zálogjegyeken feltüntetett különböző ékszerek (értékek) nem vitatása nem azonos az alperes részéről szolgáltatási kötelezettségének összességű elismerésével, ugyanis ez utóbbihoz az is szükséges, hogy a felperes bizonyítsa a zálogba beadott ékszerek eltulajdonítását. Az alperes álláspontja az volt, hogy

erre vonatkozó bizonyítási kötelezettségének az felperes nem tett eleget, sőt erre vonatkozóan érdemben bizonyítási indítványt sem terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság a 11. sorszámú jegyzőkönyvet lezáró végzésében felhívta a peres feleket további nyilatkozataik, bizonyítékaik és bizonyítási indítványaik határidőn belüli előterjesztésére azzal a figyelmeztetéssel, hogy amennyiben a felhívásnak nem tesznek eleget, a következő tárgyaláson a bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján hoz ügydöntő határozatot. Éppen a felperes által hivatkozott PK vélemény alapján a bíróságnak nincs olyan kötelezettsége, hogy a kioktatás a bizonyítás eszközeire is kiterjedjen. Az alperesi nyilatkozatokból, ellenkérelemből egyértelműen megállapítható, hogy az alperes vitatta és így bizonyításra szorulóknak tartotta az eltűnt ékszerek, értékek felperes birtokában létét a bűncselekmény időpontjában. Az tényszerűen megállapítható, hogy az egyébként hitelesítéssel el nem látott zálogjegyeken kívül más bizonylatot, kimutatást a felperes nem tudott csatolni.

Összességében az volt megállapítható, hogy az eljárás elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettség körében a szükséges tájékoztatást a gyakorlat által megkövetelt mértékben a felperes részére megadta. Figyelmeztette a peres feleket, hogy további bizonyítási indítvány hiányában, a rendelkezésre álló adatok alapján fog határozni. A felperes (jogelődje) mindvégig jogi képviselővel járt el, az általa is hivatkozott PK vélemény tartalmazza azt is, hogy a bizonyítási eszközökre nem kell kiterjednie a bíróság tájékoztatásának. A megfelelő tájékoztatás, illetve figyelmeztetés után a felperes bizonyítási kötelezettségének az értéktárgyak megléte és valódiságára vonatkozva nem tudott eleget tenni, ezért az eljárás bíróságok helytállóan, okszerű mérlegeléssel, a bizonyítatlanság következményeit helyesen értékelve utasították el a felperes keresetét.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A peres felperes köteles a perköltséget viselni a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. Az alperes ügyvédi képviselője a felülvizsgálati eljárás során megszűnt, külön perköltséget a felülvizsgálati eljárásra nézve az alperes nem igényelt, ezért erről határozni nem kellett. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illetéket a peres felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján. Az illeték mértéke az 1990. évi XCIII. törvény 50.§.(1) bekezdése alapján került meghatározásra.

Budapest, 2013. április 17.

*Dr. Baka András sk. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád sk. előadó
bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró*

Vné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő